

Eduskunnan hallintovaliokunta

Hyvinkään kaupungin asiantuntijalausunto

HE 15/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi pohjalta.

Lausunto:

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen

Palveluiden järjestäjän koon kasvattaminen vahvistaa edellytyksiä terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen ja palveluiden yhdenvertaiseen saatavuuteen. Vastuunjako maakunnan ja kuntien kesken ja niille osoitetut terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tehtävät ovat tarpeen selkiyttävä säädöksiin.

Kustannusten kasvun hillintä ja rahoitusmallit

Esityksen taloudellista vaikutuksista ei ole varmuutta. Esimerkiksi muutos- ja tietojärjestelmäkustannukset todennäköisesti nostavat alussa kustannuksia merkittävästi. Pitkällä tähtäimellä kustannusten taittuminen saattaa olla mahdollista, mutta se edellyttää erityisen vahvaa ja asiantuntevaa järjestäjää. Tulevan valinnanvapauslainsäädännön taloudelliset seuraukset ovat vielä epäselvät. Rahoitusmalli ilman maakuntien verotusoikeutta on monimutkainen ja sen vaikutukset vaikeasti ennustettavia.

Demokratian toteutuminen

Maakunnan päätöksenteossa tulee kiinnittää huomiota alueelliseen tasapuolisuuteen huomioiden maantieteellisesti sekä asukasmääriltään hyvin erikokoiset maakunnat. Hyvinkään ja Keski-Uudenmaan kuntien ehdotus on, että Uudenmaan maakunnassa tulee olla neljä vaalipiiriä demokraattisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi.

Omaisuuksien siirtyminen

Omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti.

Integraatio ja asiakkaiden ehyet palvelukokonaisuudet

Integraatio perusterveydenhuollon, sosiaalipalveluiden ja erikoissairaanhoidon välillä ja sen myötä saatavat taloudelliset hyödyt on Uudenmaan maakunnan osalta vaikea toteuttaa, mikäli Uudenmaan kokoa ja alueellisia erityispiirteitä ei huomioida.

Sekä sosiaali-, terveys- että työllisyyspalveluita tarvitsevan asiakkaan palvelujen integrointi on haastavaa, koska asiakkuus on useassa eri organisaatiossa ja palveluita tarvitaan usein samanaikaisesti.

Yhden luukun periaate, joka on nykyinen palveluitten asiakaslähtöinen kehitymissuunta, ei toteudu ilman vahvaa asiakasohjausta palveluissa, joissa:

- sosiaalipalveluita koskevat päätökset tehdään maakunnan liikelaitoksessa
- perusterveydenhoito tuotetaan yhtiöissä (maakunnan omistamissa tai yksityisissä)
- erikoissairaanhoido ja/tai päihdehoito tuotetaan maakunnan liikelaitoksen sairaalassa tai laitoksessa ja
- työllisyysasiat hoidetaan Uudenmaan kuntayhtymässä (Uudenmaan erilliskokous).

Hyvinkään ja Keski-Uudenmaan kuntien ehdotus on, että Uudenmaan maakunta jakautuu useampaan tuotantoalueeseen, jotka ovat pääkaupunkiseudun kunnat, Keski-Uusimaa, Itä-Uusimaa ja Länsi-Uusimaa. Tämä rakenne varmistaa hallittavan kokoiset sote-palvelujen tuotantoalueet ja mahdollisimman ehyet palvelukokonaisuudet Uudenmaan maakunnassa.

Yhteistyö alueitten välillä ja palvelutuotannon edelleen kehittäminen alueilla kertyvän kokemuksen ja kokeilujen kautta auttaa järjestäjää toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa. Aluemalli ei rajaa asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia ja yhdyspinnat maakunnan (sote-viranomaistoiminnot) ja kuntiin jäävien toimintojen kanssa on aluemallissa käytännössä helppo rakentaa (mm. opetus – ja varhaiskasvatus). Keski-Uudenmaan sote, jossa Hyvinkää on vastuukuntana, valmistele aluemallin kokeilua ennen maakuntaan siirtymistä.

Valinnanvapaus

Hyvinkää hallinnoi Keski-Uudenmaan soten kuntien valinnanvapauskokeilua vuosina 2017-2018 noin 200 000 asukkaan väestöpohjalla. Kokeilun painopisteitä ovat sote-keskusten toiminnan lisäksi palveluntuottajien korvausmallit (ml. asiakkaiden terveystoimi) ja henkilökohtainen budjetointi. Kokeilun laajentamista suun terveydenhuoltoon valmistellaan parhaillaan. Sekä Keski-Uudenmaan kokeilusta että muista neljästä kokeilusta saatavat tiedot ja kokemukset tulee hyödyntää valinnanvapauden toteuttamisessa.

Siirtymäajat

Jotta maakuntaomisteiset sote-keskukset pystyvät aidosti kilpailemaan myös liiketaloudellisesti markkinoilla jo pitkään toimineiden yksityisten yritysten kanssa, tarvitaan markkinoiden vapauttamiseen riittävä siirtymäaika. Niille alueille, joilla on jo nyt valmiudet sote-keskusten yhtiöittämiseen, tulee mahdollistaa yhtiöittäminen valtion tuella kokemusten keräämiseksi.

Hyvinkään kaupunki on kiinnostunut käynnistämään sote-keskusten yhtiöittämisen ja valinnanvapauden käyttöönoton jo ennen lakisääteistä aloitusaikaa osana valinnanvapauskokeilua.

Hyvinkäällä 18.4.2017

Pirjo Laitinen-Parkkonen

Sosiaali- ja terveystoimen johtaja, Hyvinkään kaupunki

Hankejohtaja/Keski-Uudenmaan sotehanke ja Keski-Uudenmaan valinnanvapauskokeilu